

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid(SZW)
J.A.A. Dikmans
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft	ons kenmerk	datum
Bestuurlijke reactie VNG op PIA-rapport BVGS	ECIB/U201601457	2 november 2016

Geachte heer Dikmans,

Namens de VNG wil ik graag reageren op het 'Privacy Impact Assessment' dat in uw opdracht is uitgevoerd. De VNG hecht bijzonder veel waarde aan dit onderzoek. Nadat in voorgaande jaren bleek dat een deel van de gemeenten onzorgvuldig omging met de persoonsgegevens van burgers, is er door de ketenpartijen hard geijverd om deze situatie te veranderen. Wij zijn dan ook verheugd dat uit dit onderzoek onomstotelijk blijkt dat de maatregelen die zijn voorgesteld en ontwikkeld binnen het programma 'Borging Veilige Gegevensuitwisseling Suwinet' (BVGS) fors bijdragen aan een veilig en verantwoord gebruik van persoonsgegevens door gemeentelijke medewerkers.

De maatregelen vanuit BVGS

Het programma BVGS bevat tien maatregelen, die voorzien in een Suwinetgebruik dat voldoet aan de eisen van doelbinding en proportionaliteit. Zo worden op centraal niveau gegevens beter afgeschermd en functionaliteiten beperkt, maken uitgebreidere rapportages achteraf een nog betere monitoring van het gebruik mogelijk en worden management en medewerkers nog verder bewust gemaakt van de privacy-aspecten en bijbehorende gedragscodes.

Het programma BVGS is nog volop bezig om deze maatregelen te realiseren. Een aantal maatregelen zal in de tweede helft van 2017 worden opgeleverd, ter implementatie. Gemeenten zijn zomer 2016 begonnen met het implementeren van de lokaal uit te voeren maatregelen op uitvoeringsniveau. Hiervoor is een apart implementatieprogramma opgestart, gericht op de gemeentelijke context. Dit programma loopt door tot en met 2017.

De maatregelen zijn ingrijpend voor de gemeentelijke uitvoeringsorganisaties, de systemen, de werkprocessen en het dagelijks gebruik door medewerkers. Ze zijn echter noodzakelijk om een goede balans te vinden tussen het doelmatig uitvoeren van onze wettelijke taken en de borging van de

privacy van de burger, onze cliënten

De maatregelen voor gemeenten behelzen in het kort

- Beperking van de functionaliteiten voor medewerkers door opsplitsing van generieke overzichtspagina's in taakgebonden pagina's en het toevoegen van bronpagina's in Suwinet-Inkijk. Hierdoor is het aantal getoonde gegevens per pagina nog gericht afgestemd op het noodzakelijk gebruik door medewerkers in een bepaalde functie. Hierdoor kunnen medewerkers gericht informatie opvragen, waarmee de proportionaliteit van de gegevensuitvraag wordt vergroot.
- Beperking van de functionaliteiten voor medewerkers door de mogelijkheid om via andere zoek sleutels dan BSN gegevens op te kunnen vragen via autorisaties te beperken.
- Het gebruik van 'whitelisting' zodat medewerkers alleen gegevens kunnen opvragen van burgers waarmee zij een actuele dienstverleningsrelatie hebben. Deze whitelists worden door de gemeenten frequent (wekelijks) geactualiseerd.
- Logging en rapportage waarmee gemeenten het gebruik nauwkeurig kunnen monitoren en potentieel onjuist gebruik met de betreffende medewerker kunnen bespreken.
- Een 'escapefunctie' met logging waarmee raadplegingen door medewerkers van burgers die (nog) niet op de whitelist zijn opgenomen, expliciet zichtbaar worden in de rapportages en daardoor gericht kunnen worden gecontroleerd.
- Een bewustwordingstoolkit waarmee medewerkers en hun management worden ondersteund in het veilig gebruik van Suwinet-Inkijk en waarmee de privacy van onze burgers verder wordt geborgd.

De PIA, conclusie en aanbevelingen

Dit jaar heeft de 'Privacy Company' een 'Privacy Impact Assessment' (PIA) gehouden omtrent de voorgenomen maatregelen in het programma BVGS op verzoek van het Ministerie van SZW. Zij hebben zich daarbij gericht op maatregel acht (beperking zoek sleutels) en maatregel negen (beperking via whitelisting).

In hun conclusies geven zij aan dat de diversiteit van de Suwipartijen ervoor zorgt dat er geen eenduidige aanpak mogelijk is. De organisaties en hun takenpakketten verschillen te veel. Verder geven zij aan dat de whitelisting bij gemeenten een significante reductie van het risicobeeld geeft, evenals de opsplitsing van de overzichtspagina's en de toevoeging van bronpagina's. Ook concluderen zij dat de balans tussen maatregelen aan de voorkant (o.a. whitelisting) en aan de achterkant (o.a. monitoring) kan worden verbeterd, vooral door de whitelisting op organisatieniveau.

De VNG is het eens met de werking van de geschetste balans. Wij kunnen ons echter niet vinden in de opmerking omtrent whitelisting op medewerkerniveau en het toebedelen van 'zware rollen'.

Er wordt whitelisting op medewerkerniveau voorgesteld. Gezien de opdeling naar specifieke gemeentelijke pagina's, de organisatorische diversiteit bij gemeenten, de relatief kleine uitvoeringsschaal per gemeente én de werkwijze waarbij medewerkers gezamenlijk en soms tegelijkertijd aan een casus werken, verwachten wij nauwelijks tot geen verbetering door whitelisting op medewerker niveau, maar wel een onwenselijke impact op de organisaties en systemen.

Daarnaast wordt beperking van de zware rollen voorgesteld. 'Zware rollen' zijn autorisaties waarbij één of meerdere zoek sleutels anders dan BSN kunnen worden gebruikt, bijvoorbeeld voor fraudeonderzoek. In beginsel zijn wij het ook eens met deze zienswijze. Het is maatregel 8 uit het

programma BVGS, dat het opnieuw vaststellen van het autorisatiebeleid behelst, waaronder de toebedeling van deze zware rollen. Het aantal bevestigingen door zware rollen op gemeentelijk niveau ligt echter al op een uiterst acceptabel percentage van 2,2%. Wij gaan er dus van uit dat hierop door gemeenten geen extra maatregelen nodig zijn.

De voorgestelde maatregel 7.1.1 omtrent de balans rond whitelisting herkennen wij, maar voor gemeenten zien wij dat de huidige voorgenomen wijze van whitelisting op organisatieniveau in combinatie met de op te zetten monitoring en het lopende bewustwordingsprogramma tot een goede balans leiden in de uitvoeringspraktijk bij gemeenten. Een directe 'centrale' signalering bij gebruik van de 'escapefunctie' lijkt ons daarbij niet praktisch en wordt voldoende afgedekt via de voorgenomen en bestaande monitoring en rapportages van het gebruik van bijvoorbeeld de 'escapefunctie'.

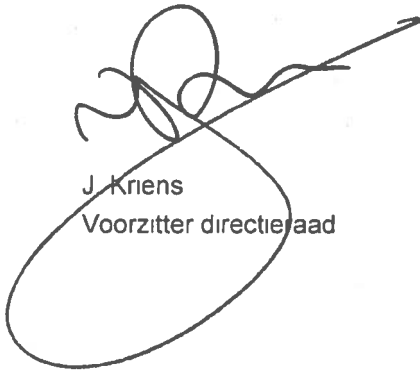
De voorgestelde maatregel 7.1.2 omtrent de herinrichting van processen is naar onze mening een vorm van doelverschuiving. Het aanpassen van de werkprocessen aan een systeemaspect is de boel omdraaien, systemen ondersteunen het werkproces. Doel moet zijn om veilig met gegevens van burgers om te gaan, in het algemeen en ook bij de gegevensuitwisseling via Suwinet. Welke instrumenten en organisatievorm daarbij hoort is afhankelijk van iedere gemeentelijke situatie en een eventueel samenwerkingsverband.

De voorgestelde maatregel in 7.1.3 omtrent real-time verwerking van whitelisting is zeker het onderzoeken waard. Wij verwachten echter dat hier technisch nogal wat haken en ogen aan zitten en zien op voorhand niet welke verbetering dit bewerkstelligt voor het tegengaan van oneigenlijk gegevensgebruik. Immers, de voorziene whitelists worden al frequent geactualiseerd, zoals gemeenten met een wekelijkse verversing van plan zijn.

Intussen blijven wij ons vanuit de VNG inzetten voor een veilig en verantwoord gebruik van persoonsgegevens door gemeentelijke medewerkers.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directiefaad

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Postbus 30435 2500 GK Den Haag

512

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

GDPC 2509LW8D1